

VLIV EKONOMICKÝCH SANKCÍ NA MAKORREKONOMICKÉ UKAZATELE RUSKÉ FEDERACE

Razáková Tereza

Sekce - EKONOMIKA,
Fakulta ekonomická, 3. ročník
Bakalářský studijní program – MEZINÁRODNÍ OBCHOD

Abstrakt: Tento příspěvek se věnuje problematice ekonomických sankcí a konkrétně vlivu, který jejich aplikace měla na Ruskou federaci v kontextu rusko-ukrajinského konfliktu. Autor příspěvku se věnuje přímé analýze dopadů sankcí na makroekonomické ukazatele ruské ekonomiky, jako jsou HDP, inflace či zahraniční obchod. V závěru příspěvku autor shrnuje dopady a přichází s doporučeními na optimalizaci sankcí.

Klíčová slova: Ekonomické sankce, Evropská unie, makroekonomické ukazatele, mezinárodní vztahy, obchodní restrikce, Ruská federace, Ukrajina

1 Vliv ekonomických sankcí na makroekonomické ukazatele Ruské federace

Tento příspěvek podrobně analyzuje, jaké měly ekonomické sankce, a podrobněji pak sankce Evropské unie, dopad klíčové makroekonomické ukazatele Ruské federace. Analýza je orientována na vývoj HDP, míru inflace, a také na strukturu a objem zahraničního. Větší detail je věnován sankcím Evropské unie, konkrétně jak ovlivnily obchodní bilanci Ruské federace z hlediska objemu exportu a importu, a také z hlediska struktury obchodních partnerů. Konkrétně dojde k identifikaci nových destinací, do kterých Ruská federace přesměrovala své obchodní a ekonomické vazby.

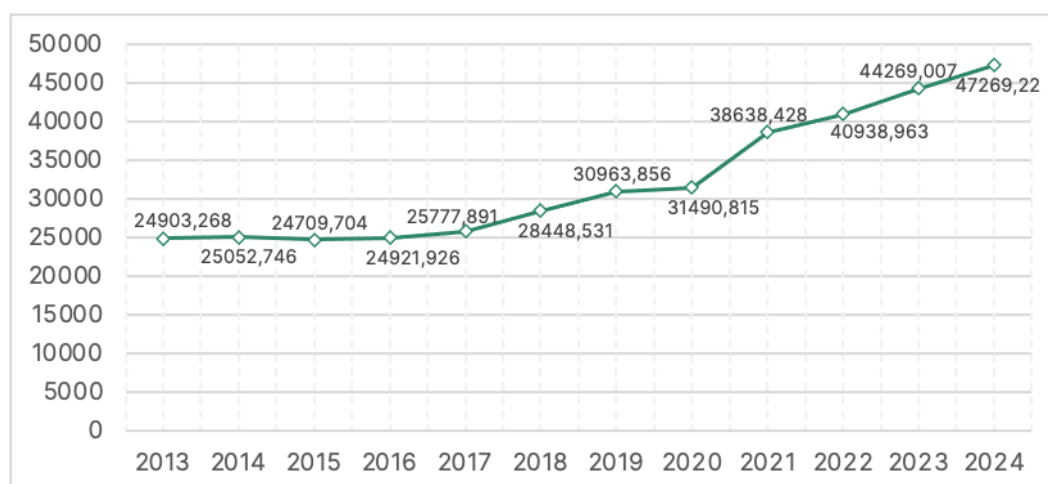
Změna obchodních vazeb Ruska vznikla v důsledku ztráty přístupu na západní trhy a narušení dříve stabilních ekonomických vztahů z důvodu rusko-ukrajinského konfliktu. V příspěvku je také zkoumáno, jak přeorientování na nové trhy mělo vliv na udržitelnost ruské ekonomiky v podmínkách geopolitické izolace a rostoucího ekonomického tlaku.

Na základě dostupných makroekonomických dat, statistických údajů a odborných studií dojde k vyhodnocení celkového dopadu sankcí na ekonomický vývoj Ruské federace v období od roku 2013 až do roku 2024. V tomto období lze zachytit vliv prvních sankčních opatření po anexi Krymu v roce 2014, ale také podstatně silnější a komplexnější sankční vlnu, jež následovala po invazi Ukrajiny v roce 2022. Toto období tak poskytuje dostatečný časový rámec pro sledování vývoje sankční politiky a jejího dlouhodobého dopadu na strukturu a dynamiku ruské ekonomiky.

1.1 HDP na obyvatele v paritě kupní síly

HDP Ruské federace v současných cenách v roce 2024 činil 2,18 biliónů amerických dolarů a ruská ekonomika se tak řadila mezi 11. největších ekonomik světa [1].

V případě HDP na obyvatele vyjádřeného v PPP je podle Obrázku 1 možné zaznamenat konzistentní růst, pouze s jedním případem poklesu v roce 2020. Došlo zde ke snížení HDP na obyvatele (PPP) o pouhých 55,49 USD oproti předchozímu roku. Autor z hlediska celosvětového dění vyvozuje, že tento pokles nebyl následkem politického počínání Ruské federace, ale spíše důsledek pandemie COVID-19.

Obrázek 1: HDP na obyvatele v paritě kupní síly, vyjádřený v běžných cenách (USD) v letech 2013–2024 [2].

V roce 2013 bylo HDP na obyvatele 9 192 USD a 17 062 USD v roce 2024. To znamená téměř dvojnásobný nárůst, a to i přes geopolitické krize a izolaci od západních trhů. Autor tohoto příspěvku považuje prezentovaný trend za příliš pozitivní vzhledem k probíhajícím konfliktům a poukazuje na to, že nemusí odrážet reálnou situaci většiny obyvatelstva. [2]

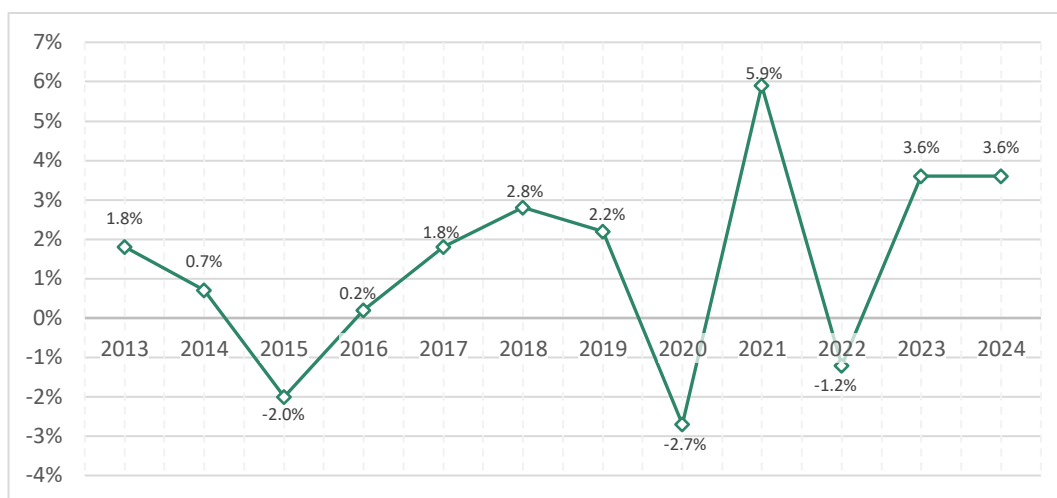
Důvodem jsou zejména poznatky z kapitoly Inflace. V roce 2022 dosáhla průměrná míra inflace v Rusku hodnoty 13,7 %, což lze kategorizovat za pádivou inflaci. Tento inflační tlak by měl reálně oslabit kupní sílu obyvatel a teoreticky i zpomalit růst HDP na obyvatele v PPP. [3]

Dalším významným faktorem, který může zkreslovat interpretaci těchto údajů, je přetrvávající příjmová nerovnost v ruské společnosti. Vysoká koncentrace bohatství v rukou úzké skupiny oligarchů, politických elit a velkých podnikatelů naznačuje, že růst HDP na obyvatele v PPP nezohledňuje skutečnou distribuci ekonomických přínosů. Proto lze konstatovat, že tento ukazatel nemusí plně vypovídat o životní úrovni běžné populace.

1.2 Tempo růstu HDP

Ruská ekonomika se od roku 2014 potýká s problémy vyplývajících z vnitřních slabin a vnějších tlaků, jako jsou západní sankce a pokles cen ropy [4]. Nejzávažnější slabinou ruské ekonomiky je vysoká závislost na vývozu ropy a plynu, která ji činí citlivou na změny cen těchto surovin [4]. Rusko spustilo program nahrazování dovozů, který měl podpořit domácí produkci, avšak ten nakonec vedl k vyšším cenám a poklesu kvality vyráběného zboží [4]. Zároveň došlo k pokusu o diverzifikaci obchodních vztahů a snížení závislosti na EU [4]. I přes pokusy o diverzifikaci ruská ekonomika vstoupila do recese a v roce 2015 je možné sledovat meziroční propad HDP o 2 %, jak ukazuje Obrázek 3 [5]. Tento pokles byl způsoben kombinací sankcí, nízkých cen ropy a ekonomické stagnace [4].

Od roku 2016 je možné zaznamenat postupné zotavování ruské ekonomiky až do roku 2020, kdy došlo k propadu HDP o -2,7 %. Tento pokles je přičítán pandemii COVID-19. V roce 2021 došlo k oživení s růstem HDP o 5,9 %. [5]

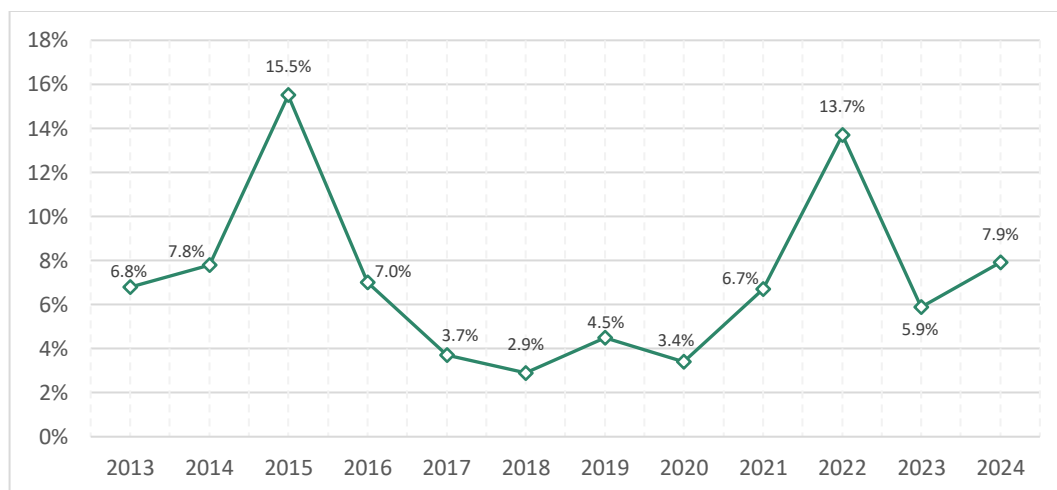

Obrázek 2: Tempo růstu HDP v procentech v letech 2013–2024 [5].

Rok 2022 znamenal další zlom, kdy po začátku invaze Ukrajiny a uvalení západních sankcí pokleslo ruské HDP o -1,2 % [5]. Sankce mířily na klíčové sektory, finanční trhy a obchodní vztahy, což vedlo k poklesu investic a odlivu firem z ruského trhu. Navzdory autorově očekávání o dlouhodobém hospodářském úpadku ruská ekonomika v letech 2023 a 2024 vykázala roční růst HDP o +3,6 % [5]. Tento nečekaně pozitivní vývoj mohl být výsledkem přesunu ekonomických vztahů směrem k partnerům z uskupení BRICS+ a posilování domácí výroby [6, 7, 8, 9].

1.3 Inlace

Dalším analyzovaným makroekonomickým ukazatelem je inflace. V horizontu, který znázorňuje Obrázek 3, lze místy pozorovat fluktuaci způsobenou geopolitickými událostmi. Konkrétně vojenským zásahem Ruska na Ukrajině v roce 2014 a 2022.

Obrázek 3: Míra inflace Ruské federace v letech 2013–2024 [3].

V návaznosti na tento politicko-vojenský zásah vystoupala inflace v roce 2015 na 15,5 % [3]. Postupně ale došlo ke stabilizaci a již v roce 2017 Rusko dosáhlo inflačního cíle, který je nastaven na 4 % [10]. Ruská monetární politika zároveň dokázala udržet stabilní inflaci i v roce 2020 oproti jiným zemím, ve kterých inflace výrazně vzrostla v důsledku pandemie COVID-19 [10]. V roce 2021 je už vliv pandemie na ruské inflaci patrný vzrůstem o 3,3 % [3]. Jedním z konkrétních vlivů, který mohl způsobit tento nárůst, je například vývoj cen

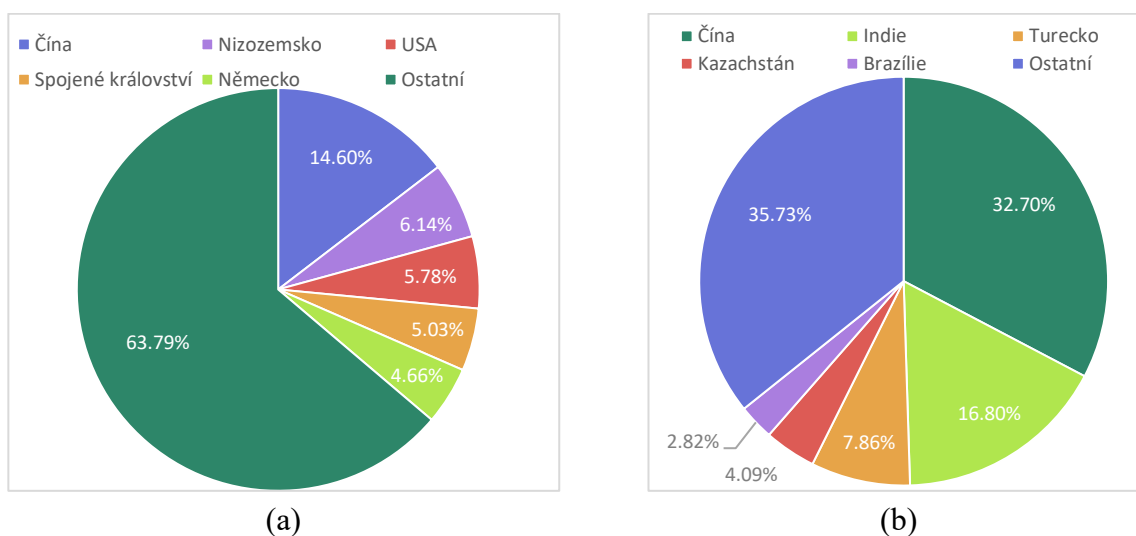
surovin, které Rusko vyváželo. Výkyvy cen mohly mít vliv na směnný kurz rublu, což mohlo ovlivnit právě i inflaci.

V roce 2022 došlo k výraznému nárůstu inflace, která se zvýšila z 6,7 % předešlého roku na 13,7 % [3]. K tomuto zvýšení došlo po zahájení ruské invaze Ukrajiny, neboť byly uvaleny sankce proti ruské ekonomice, které měly vliv na kurz ruského rublu, zahraniční obchod a s tím spojené logistické řetězce [11]. Rusku se podařilo inflaci relativně stabilizovat restriktivní monetární politikou Centrální banky Ruska [10]. Zároveň došlo ke zvýšené ekonomické orientaci na východní trhy, jak je uvedeno v následující kapitole [6, 7, 8, 9]. Výsledkem těchto opatření byl pokles inflace v roce 2023 na 5,9 % [3]. Nicméně podle údajů dostupných k březnu 2025 inflace opět vzrostla a dosáhla hodnoty 10,4 % [3].

Autor tohoto příspěvku však upozorňuje na možné zkreslení oficiálně zveřejňovaných dat ze strany ruských státních institucí. Motivem by mohla být snaha o posílení narativu o neefektivnosti západních sankcí a posílení domácího i mezinárodního obrazu o ekonomické stabilitě Ruské federace.

1.4 Zahraniční obchod

Mezinárodní ekonomické sankce uvalené na Ruskou federaci měly zásadní dopad na strukturu tamního zahraničního obchodu. V důsledku sankčních opatření došlo k výrazné změně v preferencích obchodních partnerů, přičemž lze pozorovat zřetelný posun směrem k nezápadním ekonomikám. Pro podrobnější ilustraci těchto změn slouží Obrázek 4, který zachycuje pět nejvýznamnějších exportních partnerů Ruské federace v letech 2021 a 2023.

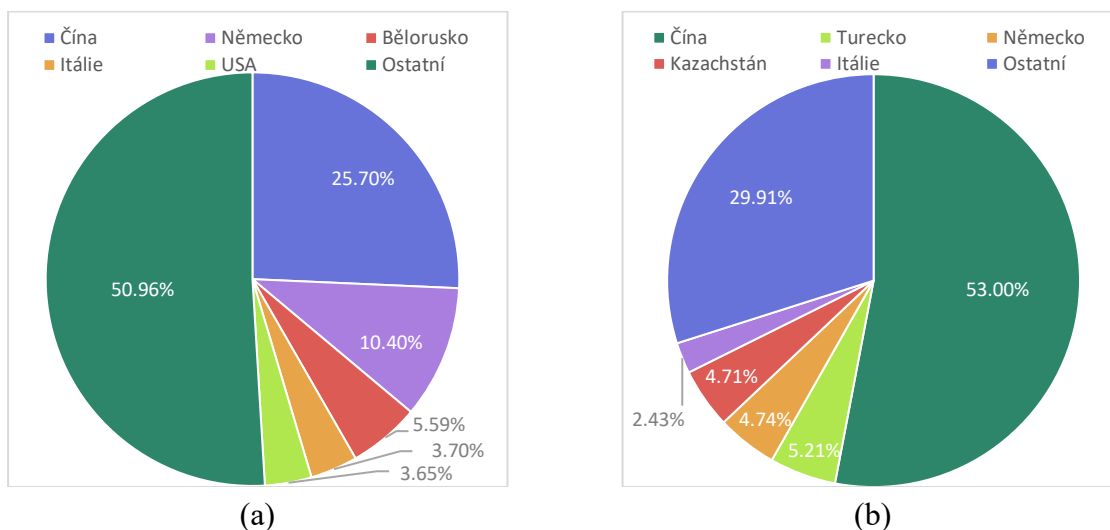

Obrázek 4: (a) Export Ruské federace v roce 2021 [6] a (b) v roce 2023 [7].

Ještě před zahájením invaze na Ukrajinu, konkrétně v roce 2021, byla nejvýznamnějším ruským exportním partnerem Čínská lidová republika. Hodnota ruského vývozu do Číny tehdy dosáhla 72,7 miliardy USD, což představovalo 14,6 % celkového exportu země. Mezi další klíčové exportní destinace patřily USA a několik významných evropských ekonomik, včetně Nizozemska, Spojeného království a Německa. Uvedených pět největších obchodních partnerů společně absorbovalo přibližně jednu třetinu celkového ruského exportu, jehož hodnota v roce 2021 činila 504 USD. [6]

Po zahájení invaze došlo ke značné proměně vývozních partnerů. V roce 2023 je možné pozorovat, že se z Ruska do Číny vyvážely produkty v celkové hodnotě 129 miliard USD [7]. Graf na Obrázku 4 ukazuje, že nejdůležitějšími obchodními partnery Ruska jsou členi

z uskupení BRICS+ a Turecko. Mezi rokem 2021 a 2023 také došlo ke snížení exportu Ruska z 504 miliard na 394 miliard USD [6, 7].

Obrázek 5: (a) Import Ruské federace v roce 2021 [8] a (b) v roce 2023 [9].

Obrázek 5 zachycuje změnu ve struktuře importních partnerů ruské federace mezi lety 2021 a 2023. Celkový import Ruské federace v roce 2021 činil 284 miliard USD a země, odkud Rusko nejvíce dováželo, byla Čína. Dalšími importními partnery bylo Německo, Bělorusko, Itálie a Spojené státy americké [8]. U dovozních partnerů nedošlo k tak zásadní změně struktury pěti nejvýznamnějších. Největšími importními partnery v roce 2023 zůstává Čína, Německo a Itálie [9]. Druhou pozici pak zastává Turecko a člen uskupení BRICS+, Kazachstán [9]. Celkový dovoz produktů do Ruska klesl na 208 miliard USD [9]. Porovnáním grafů z Obrázku 4 a Obrázek 5 je zřejmé, že došlo k proměně obchodních partnerů. Došlo ale také k poklesu exportu z 504 miliard na 394 miliard USD a poklesu importu z 284 na 208 miliard USD. Celková obchodní bilance se tak snížila z 220 miliard na 176 miliard USD. [6, 7, 8, 9]

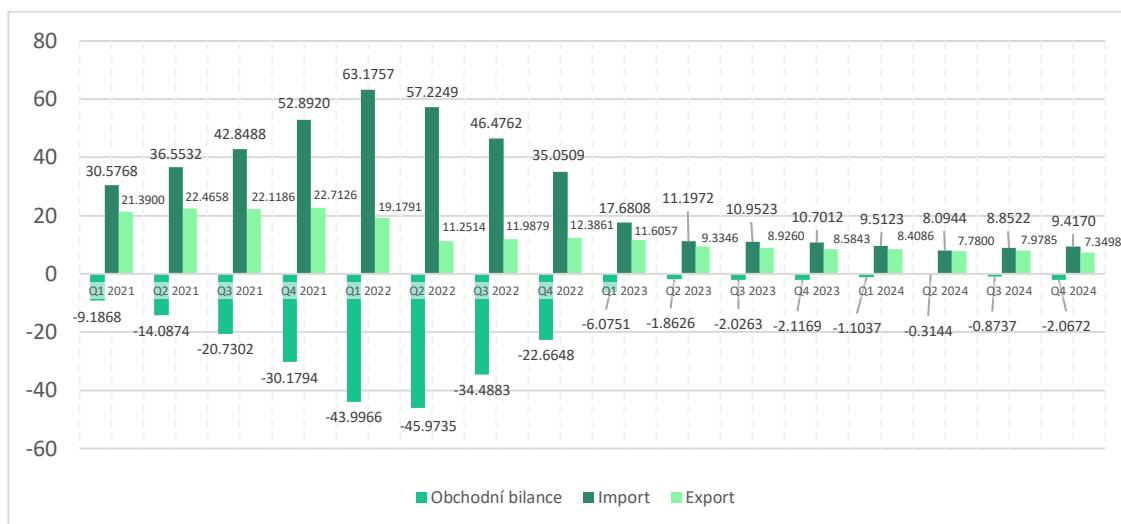
1.4.1. OBCHOD EU A RUSKÉ FEDERACE

Na základě údajů poskytnutých Eurostatem (2024) lze konstatovat, že mezi Ruskou federací a EU v minulosti existoval velmi významný obchodní vztah. Obě strany se vzájemně po dlouhou dobu řadily mezi klíčové partnery v oblasti mezinárodního obchodu. V roce 2021 zaujímal Ruská federace pozici pátého nejdůležitějšího obchodního partnera Evropské unie a byla dodavatelem strategických komodit, například ropy a zemního plynu [12].

Na grafu, který ukazuje Obrázek 6, lze vidět obchod se zbožím EU a Ruské federace. Graf je rozdělen na jednotlivé kvartály, protože je tak více jasné, k jakým změnám v rámci exportu a importu došlo.

V roce 2021 je možné vidět kontinuální růst importu do EU i exportu do Ruské federace. Tento trend lze částečně pozorovat i v roce 2022, kdy byla obchodní bilance pro EU stále záporná, docházelo ale k postupnému snižování jak exportu, tak importu. I přestože první sankční balíček byl aplikován již v prvním kvartálu, snižování importu z Ruska bylo vzhledem k rozsahu sankcí poměrně mírné. Je to pravděpodobně z důvodu, že vzhledem ke geopolitické situaci, která kvůli rusko-ukrajinskému konfliktu nastala, došlo ke zvýšení cen energií. Rusko si jako významný vývozcce ropy, plynu a uhlí mohlo dovolit prodávat menší množství těchto komodit za vyšší cenu. Jednotlivé balíčky sankcí zároveň byly přijímány postupně a některé kontrakty mezi ruskými a evropskými obchodníky mohly být sjednány

dlouhodobě. Evropští obchodníci tak byli nuceni odebírat ruské komodity i přes probíhající politický konflikt. Mezi posledním kvartálem roku 2022 a prvním kvartálem roku 2023 už je možné zaznamenat významné snížení deficitu obchodní bilance o 16,5897 miliard eur, tedy na -6,0751 miliard. Během let 2023 a 2024 EU stále vykazovala zápornou obchodní bilanci. Obrázek 6 zachycuje zároveň drastické snížení importu z EU od počátku ruské invaze a naproti tomu mírné snižování exportu do Ruské federace, v maximální výši 2 miliard eur. [13]

Obrázek 6: Obchod se zbožím EU a Ruské Federace od 1. Q 2021 do 4. Q 2024 (Miliardy EUR) [13].

Celkově lze konstatovat, že EU je do určité míry stále závislá na Ruské federaci jako na obchodním partnerovi. EU byla schopna významně omezit vývoz komodit do Ruska o několik desítek miliard eur. Ruský import do EU se s počátkem konfliktu, v druhém kvartálu roku 2022, snížil o 7,9277 miliard eur na +11,2514 miliard, oproti kvartálu předcházejícímu [13]. Rusko totiž už po roce 2014 navázalo bližší obchodní vztahy s jinými státy mimo Západ, například s partnery z uskupení BRICS+, Tureckem a dalšími [6, 7, 8, 9].

1.4.2. EXPORT RUSKÉ FEDERACE

V roce 2021 činil celkový export z Ruské federace 584 miliard USD [6].

Tabulka 1 ukazuje strukturu exportu, koncentrovanou do několika klíčových komoditních skupin, kdy z nich nejvýznamnější vývozní položkou byla minerální paliva, oleje a destilační produkty. Hodnota exportu této skupiny dosáhla 269 miliard USD, což představovalo téměř polovinu celkového ruského exportu a je tak možné konstatovat, že na exportu těchto surovin byla Ruská federace závislá. Druhou největší kategorií byly drahé kameny, kovy a třetí byly perly s vývozem v hodnotě 37,9 miliard USD, následované železem a ocelí, které tvořily 32,6 miliard USD. [6]

Dalšími důležitými položkami byla hnojiva v hodnotě 13,8 miliard USD a obiloviny v hodnotě 12,9 miliard USD. Položky zaujímající nižší příčky byly dřevo a výrobky ze dřeva, stroje a kotle, hliník, rudy a strusky a výrobky z mědi a niklu. [6]

Veškeré tyto položky svědčí o silné orientaci ruského exportu na suroviny a produkty s nízkou přidanou hodnotou, přičemž vývoz zpracovaných technologických produktů zůstal minimální [6].

Tabulka 1: TOP 10 skupin exportovaných produktů z Ruské federace do celého světa v roce 2021 [6] a pokles k roku 2023 [7].

	HS	Položka	Hodnota (mld. USD) 2021	Hodnota (mld. USD) 2023
1	27	Minerální paliva, oleje, destilační produkty	269,00	242,00
2	71	Drahé kameny, kovy a perly	37,90	25,20
3	71	Železo a ocel	32,60	15,20
4	31	Hnojiva	13,80	15,30
5	10	Obiloviny	12,90	13,20
6	44	Dřevo a dřevěné výrobky; dřevěné uhlí	12,10	5,57
7	84	Stroje, jaderné reaktory, kotle	10,20	4,01
8	76	Hliník a výrobky z něj	10,10	7,82
9	26	Rudy kovů, strusky a popely	7,90	5,09
10	74	Měď a výrobky z ní	7,06	5,99

V roce 2023 klesl celkový export Ruské federace na 394 miliard amerických dolarů, což představuje pokles o přibližně 190 miliard USD oproti roku 2021. [7]

Error! Reference source not found. ukazuje, že stěžejní vývozní položkou i nadále zůstaly minerální paliva, oleje a destilační produkty. Výše exportu této položky však poklesl na 242 miliard USD. Procentuální podíl položky k celkovému HDP zůstává stejný a tato položka tak zastupuje celkem 61,4 % exportu Ruska.

Drahé kovy a kameny tvořily vývoz ve výši 25,2 miliard USD. Položka hnojiva zaznamenala nárůst na 15,3 miliard, čímž se dostala před železo a ocel, které klesly na 15,2 miliard USD. Další položkou, která kromě hnojiv zaznamenala růst, jsou obiloviny, u kterých je zaznamenán růst o 300 milionů USD.

Hliník s vývozem 7,82 miliardy amerických dolarů zaznamenal pokles o 2,28 miliardy USD, v celkovém žebříčku nejvíce vyvážených produktů ale obsadil významnější, šestou, příčku. Výrobky z mědi a niklu, dřevo a výrobky ze dřeva a rudy a popely zůstávají na seznamu nejčastěji vyvážených položek. [7]

Mezi lety 2021 a 2023 došlo k výraznému poklesu celkové hodnoty ruského exportu o více než 32 %, tedy z 584 na 394 miliard USD. **Error! Reference source not found.** a **Error! Reference source not found.** pak ukazují, že nejvíce se tento pokles projevil u vývozu minerálních paliv, který se snížil o 27 miliard USD, a u železa a oceli, kde propadl činil více než 17 miliard USD. Drahé kameny a kovy ztratily téměř třetinu své vývozní hodnoty. [6, 7]

Exportní struktura však i nadále zůstává silně závislá na surovinách a primárních produktech. Pokles vývozu technologických zařízení, jako jsou stroje a kotle, naznačuje oslabující pozici Ruska v oblasti strojírenské výroby na mezinárodních trzích. [6, 7]

1.4.3. IMPORT RUSKÉ FEDERACE

V této kapitole budou zkoumány změny struktury importovaných produktů z celého světa do Ruské federace. Tabulka 3 znázorňuje seznam deseti nejvíce importovaných skupin produktů do Ruska z celého světa v roce 2021, kdy celkový import dosáhl hodnoty 284 miliard USD [8].

Nejvýznamnější skupinou dovážených produktů byly stroje, zařízení a kotle v hodnotě 54,2 miliardy USD. Celkem tak tato skupina představovala 19,1 % celkového importu. Druhou největší položkou byla elektrická zařízení, přístroje a jejich části a součásti s objemem 36,1

miliardy USD. Na třetím místě se umístila vozidla (jiná než kolejová), v hodnotě 27,6 miliardy USD. [8]

Tabulka 2: TOP 2 skupin importovaných produktů do Ruské federace z celého světa v roce 2021 [8] a pokles k roku 2023 [9].

	HS	Položka	Hodnota (mld. USD) 2021	Hodnota (mld. USD) 2023
1	84	Stroje, jaderné reaktory, kotle	54,20	38,20
2	85	Elektrické stroje, přístroje a zařízení a jejich části a součásti	36,10	24,60
3	87	Vozidla, jiná než kolejová, jejich části, součásti a příslušenství	27,60	27,30
4	30	Farmaceutické výrobky	13,40	11,80
5	39	Plasty a výrobky z nich	12,40	7,67
6	90	Optické, fotografické, kinematografické a lékařské nástroje a přístroje	9,70	6,66
7	72	Železo a ocel	6,38	3,13
8	73	Výrobky ze železa nebo oceli	5,97	3,81
9	29	Organické chemikálie	5,70	4,84
10	8	Jedlé ovoce a ořechy	5,07	4,03

V roce 2023 činil celkový import do Ruska 208 miliard USD, což představuje výrazný pokles oproti roku 2021 [9]. Přesto zůstala struktura hlavních dovozních položek do značné míry podobná.

Tabulka 4 ukazuje, že největší podíl na importu měly opět stroje, zařízení a kotle ve výši 38,2 miliard USD. Následovala vozidla jiná než kolejová, která dosáhla hodnoty 27,30 miliard USD. Elektrická zařízení a součásti se v roce 2023 umístila na třetím místě s dovozem v hodnotě 24,60 miliard USD. [9]

Při komparaci roku 2021 a 2023 je patrný celkový pokles hodnoty importu o 76 miliard USD, což odpovídá meziročnímu propadu 26,76 %. Největší absolutní pokles zaznamenaly stroje, zařízení a kotle, kde dovoz klesl o 16 miliard USD. Významně se snížil také dovoz elektrických zařízení a součástí a plastů. Naopak některé položky, jako vozidla, zaznamenaly relativně menší pokles, což naznačuje trvalý poptávkou po spotřebních a investičních statcích. Farmaceutické výrobky a chemikálie se udržely na seznamu prioritních komodit, i když i v těchto kategoriích došlo k mírnému poklesu objemu dovozu. [8, 9]

Celkově lze konstatovat, že ruská ekonomika čelila výrazným tlakům na omezení importu technologicky vyspělých produktů, zatímco zachovávala důraz na dovoz základních potřebných výrobků. Tento vývoj odráží nejen dopad mezinárodních ekonomických sankcí, ale i snahu přizpůsobit se novým geopolitickým a obchodním podmínkám.

2 Závěr

Analýza vlivu ekonomických sankcí na makroekonomické ukazatele Ruské federace ukazuje, že sankce měly významný vliv zejména na změnu struktury zahraničního obchodu. V rámci ostatních ukazatelů (HDP na obyvatele v paritě kupní síly, tempo růstu HDP a inflace) se podle dat jeví, že se ruské ekonomice podařilo krátkodobě přizpůsobit prostřednictvím přesměrování obchodních toků, podpory domácí výroby a větší orientace na nezápadní trhy, zejména na Turecko a země BRICS+.

Sankce zasáhly především finanční sektor, energetiku, obchodní vztahy a klíčové exportní a importní toky. Ruská ekonomika zaznamenala v roce 2022 pokles HDP o -1,2 % a výrazný nárůst inflace na 13,7 %. Zároveň došlo k výrazné změně obchodních partnerů, takže Rusko omezilo vazby se Západem a přesměrovalo obchod zejména na členy uskupení BRICS+ a Turecko. Přesto se HDP v následujících letech stabilizovalo, a dokonce vykazovalo mírný růst. Efektivita sankcí je patrná zejména ve strukturálním oslabení ruské ekonomiky, zhoršené technologické soběstačnosti a dlouhodobém ztížení přístupu k moderním technologiím a financím.

Pro zvýšení účinnosti sankcí a utlumení konfliktu by se měla zlepšit koordinace mezi významnými mezinárodními aktéry, jako je EU a USA. Mělo by dojít k zajištění flexibilnějších reakčních mechanismů a důslednějšímu vymáhání dodržování sankcí. Dalším krokem by důraznější zaměření jak na cílené, tak plošné sankce a rozvoj nástrojů pro sledování jejich dopadů. V rámci koordinace by dávalo smysl posílit kontrolní mechanismy proti zemím, které pomáhají Rusku sankce obcházet a zvýšit tak jejich celkový tlak na cílový stát. Příkladem těchto států je například Čína a Turecko. V praxi by uvalení sekundárních sankcí vůči Číně a Turecku mohlo znamenat mnohem větší riziko než samotný rusko-ukrajinský konflikt. Před samotnou akcí proti Číně a Turecku je důležité upevnit koalici EU a USA s dalšími demokratickými státy, které se shodnou na společných pravidlech a sníží se riziko střetu s Ruskem a Čínou.

Závěrem lze konstatovat, že sankce po roce 2022 sice nezpůsobily kolaps ruské ekonomiky, ale významně změnila její vnější ekonomické vazby, zpomalily technologický rozvoj omezením dovozu technologií. Sankce tak vytvořily dlouhodobý tlak, který může být za předpokladu správné koordinace nástrojem skutečně účinné mezinárodní reakce na porušování mezinárodního práva.

Literatura

- [1] INTERNATIONAL MONETARY FUND. *Russia – Gross Domestic Product, current prices (USD billions)*. Online. ©2021. In: International Monetary Fund. Dostupné z: <https://www.imf.org/external/datamapper/NGDPD@WEO/ADVEC/WEOWORLD/RUS>. [cit. 2025-05-22]
- [2] INTERNATIONAL MONETARY FUND. *Russia – Real GDP growth (annual percent change)*. Online. ©2021. In: International Monetary Fund. Dostupné z: https://www.imf.org/external/datamapper/NGDP_RPCH@WEO/ADVEC/WEOWORLD/RUS. [cit. 2025-05-22]
- [3] INTERNATIONAL MONETARY FUND. *Russia – Inflation rate (CPI), percent change*. Online. ©2021. In: International Monetary Fund. Dostupné z: <https://www.imf.org/external/datamapper/PCPIPCH@WEO/ADVEC/WEOWORLD/RUS>. [cit. 2025-05-22]
- [4] OXENSTIERNA, Susanne a Per OLSON. *The economic sanctions against Russia*. Stockholm: FOI – Swedish Defence Research Agency, 2015. ISSN 1659-1942.
- [5] INTERNATIONAL MONETARY FUND. *Russia – GDP per capita, current prices*. Online. ©2021. In: International Monetary Fund. Dostupné z: <https://www.imf.org/external/datamapper/NGDPDPC@WEO/WEOWORLD/RUS>. [cit. 2025-05-22]
- [6] THE OBSERVATORY OF ECONOMIC COMPLEXITY. *What does Russia export? (2021)*. Online. © 2025. In: The Observatory of Economic Complexity. Dostupné z: https://oec.world/en/visualize/tree_map/hs17/export/rus/all/show/2021. [cit. 2025-05-22]

- [7] THE OBSERVATORY OF ECONOMIC COMPLEXITY. *What does Russia export?* (2023). Online. © 2025. In: The Observatory of Economic Complexity. Dostupné z: https://oec.world/en/visualize/tree_map/hs17/export/rus/all/show/2023. [cit. 2025-05-22]
- [8] THE OBSERVATORY OF ECONOMIC COMPLEXITY. *What does Russia import?* (2021). Online. © 2025. In: The Observatory of Economic Complexity. Dostupné z: https://oec.world/en/visualize/tree_map/hs17/import/rus/all/show/2021. [cit. 2025-05-22]
- [9] THE OBSERVATORY OF ECONOMIC COMPLEXITY. *What does Russia import?* (2023). Online. © 2025. In: The Observatory of Economic Complexity. Dostupné z: https://oec.world/en/visualize/tree_map/hs17/import/rus/all/show/2023. [cit. 2025-05-22]
- [10] BANK OF RUSSIA. *Monetary Policy*. Online. ©2025. In: Bank of Russia. Dostupné z: <https://www.cbr.ru/eng/dkp/>. [cit. 2025-05-22]
- [11] ABELY, Christine. *The Russia Sanctions*. Cambridge, UK: Cambridge University Press, 2023. ISBN 1009361198.
- [12] EUROPEAN COMMISSION. *Russia – EU trade relations with Russia*. Online. ©2024. In: European Commission. Dostupné z: https://policy.trade.ec.europa.eu/eu-trade-relationships-country-and-region/countries-and-regions/russia_en. [cit. 2025-05-22]
- [13] EUROSTAT. *EU trade with Russia – latest developments*. Online. ©2025. In : Eurostat. Dostupné z: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=EU_trade_with_Russia_-_latest_developments. [cit. 2025-05-22]